

УДК 342

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського університету права Національної академії наук України

(протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.)

ББК Х620

Ю99

Рецензенти:

Скрипнюк Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, керівник управління зв'язків з державними органами і міжнародними організаціями НАПрН України, Заслужений юрист України

Борденюк Василь Іванович, доктор юридичних наук, професор, керівник Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України

Теплюк Михайло Олексійович, кандидат юридичних наук, заступник керівника Апарату Верховної Ради України — керівник Головного юридичного управління

Апарату Верховної Ради України, Заслужений юрист України

Євграфов Павло Борисович, кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України, суддя Конституційного Суду України у відставці

Ющик О. І., Бошицький Ю. Л., Риндюк В. І.

Ю99 Конституційні основи розвитку законодавства України : навч. посіб. — К.: Вид-во «Юридична думка», 2015. — 156 с.

ISBN 978-617-665-027-0

Конституція України визначає вихідні принципи функціонування суспільства і держави та є нормативною основою побудови і розвитку системи законодавства України та її окремих галузей. В навчальному посібнику розглядаються актуальні теоретичні та практичні питання розвитку та вдосконалення національного законодавства відповідно до Конституції України.

Розрахований на викладачів і студентів юридичних вишів та юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також науковців, аспірантів, практичних працівників, усіх, хто цікавиться зазначеними питаннями.

УДК 342
ББК Х620

ISBN 978-617-665-027-0

© Ющик О. І., Бошицький Ю. Л., Риндюк В. І., 2015
© Видавництво «Юридична думка», 2015

Зміст

ВСТУП.....	3
Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ 1996 р	6
1.1. Загальне поняття конституції як Основного закону держави	6
1.2. Передумови, необхідність і політико-правове значення прийняття Конституції України 1996 р	9
1.3. Сутність, предмет і структура Конституції України	12
Тема 2. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	17
2.1. Характеристика національного законодавства як системи юридичних норм і систематики нормативно-правових актів	18
2.2. Закони та підзаконні нормативно-правові акти в системі законодавства України. Конституція України — Основний закон держави	21
2.3. Верховенство права, верховенство Конституції та верховенство закону	23
Тема 3. ПОНЯТТЯ І МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА НА ОСНОВІ КОНСТИТУЦІЇ	27
3.1. Соціально-політичні та юридичні передумови змінення законодавства. Співвідношення понять зміни, розвитку та вдосконалення законодавства	27
3.2. Правова політика як головна складова механізму розвитку законодавства	31
3.3. Конституція України — юридична основа розвитку законодавства	33
3.4. Удосконалення законодавства як необхідний спосіб його розвитку	36
Тема 4. ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА	42
4.1. Правотворчий процес — необхідний спосіб змінення законодавства	42
4.2. Поняття законодавчого процесу. Основні види законодавчого процесу	44
4.3. Загальна характеристика парламентського законодавчого процесу. Конституційні засади здійснення парламентського законодавчого процесу	46
4.4. Проблеми правового регулювання парламентського законодавчого процесу в умовах становлення парламентсько-президентської форми правління в Україні	54
4.5. Актуальні питання організації законодавчого процесу в Україні	56

Тема 5. КОНСТИТУЦІЯ - НОРМАТИВНА ОСНОВА ГАЛУЗЕВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	59
5.1. Конституційно-правова єдність і галузева диференціація системи законодавства України. Основоположний конституційний принцип розвитку галузевого законодавства — утвердження та забезпечення прав і свобод людини	60
5.2. Конституційно-правові основи розвитку України як демократичної, соціальної, правової держави	64
5.3. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення особистих, соціально-економічних і культурних (гуманітарних) прав і свобод людини в Україні	67
5.4. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення політичних прав громадян в Україні	72
5.5. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні.	76
Тема 6. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО І РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	81
6.1. Міжнародно-правова система та національна правова система України: питання співвідношення	81
6.2. Конституція України — правова основа розвитку законодавства у сфері міжнародних відносин України. Міжнародні договори як джерело права в системі законодавства України	84
6.3. Адаптація законодавства України до міжнародного права	86
6.4. Проблема гармонізації національного законодавства з міжнародним правом, гармонізація законодавства України в рамках ЄС та СНД	91
6.5. Міжнародні стандарти прав людини як орієнтири у розвитку законодавства України	94
Тема 7. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	98
7.1. Політичні, правові та організаційно-методичні передумови вдосконалення законодавства України	98
7.2. Актуальні питання політичної реформи в Україні. Значення законодавчої політики в розвитку законодавства	100
7.3. Управління законодавчим процесом як необхідна умова вдосконалення законодавства	103
7.4. Законодавча техніка як фактор оптимізації та підвищення якості національного законодавства	105
7.5. Концептуальні засади вдосконалення вітчизняного законодавства	108
Тема 8. ПРАВОВА РЕФОРМА - СТРАТЕГІЧНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА	111
8.1. Поняття і необхідність правової реформи в умовах сучасної України	111

8.2.	Парламентська, адміністративна, судово-правова та муніципальна реформи і розвиток вітчизняного законодавства	119
Тема 9. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ		127
9.1.	Політико-правові умови, необхідність, проблеми та перспективи вдосконалення Конституції України	128
9.2.	Конституційно-правові основи здійснення конституційного процесу в Україні. Суб'єкти конституційного процесу	136
9.3.	Актуальні питання вдосконалення конституційного процесу в Україні	140
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА		144

